penetrate; Ki. 7. 25. –2 To spread, diffuse. –3 To cause, produce; आनन्दनेन जडतां पुनरातनोति U. 3. 12; Ki. 6. 18, 7. 39; K. 176; Māl. 5. 9; Mv. 4. 31. –4 To bring to pass, effect, accomplish, do, perform; सुरतमाततान K. 57; सपर्याम् 64. –5 To illuminate. –6 To take hold of; seek to attain. –7 To assume a hostile attitude. –8 To stretch (as a bow).

आतत *p. p.* 1 Spread, extended. –2 Stretched (as a bow-string); मौर्वी धनुषि चातता R. 1. 19; °ज्य stretched out on the bow; आततज्यमकरोत् स संसदा 11. 45, 16. 77.

आततायिन् *a.* or *s.* [आततेन विस्तीर्णेन शस्त्रादिना अयितुं शीलमस्य Tv.] 1 'One whose bow is stretched to take another's life', endeavouring to kill some one; a desperado; गुरुं वा बालवृद्धौ वा ब्राह्मणं वा बहुश्रुतम्। आततायिनमायान्तं हन्यादेवाविचारयन्॥ Ms. 8. 350–51; Mb. 3. 36. 10, Bg. 1. 36. –2 Anyone who commits a heinous crime; such as a thief, ravisher, murderer, incendiary, a felon &c.; अग्निदो गरदश्चैव शस्त्रोन्मत्तो धनापहः। क्षेत्रदारहरश्चैतान् षड् विद्यादाततायिनः॥ Śukra. °**ता –त्वम्** murdering, stealing, destroying &c.

आतताविन् *a.* Ved. One whose bow is stretched.

आतनम् 1 Spreading, penetrating, expanding. –2 Sight, view.

आतनि *a.* Ved. [तन्–इन्] Spreading; pervading; त्वं विशिक्षुरसि यज्ञमातनिः Rv. 2. 1. 10.

आतानः [तन्–घञ्] 1 An extended cord or string; Vāj. 6. 12. –2 Long extension.

आतप् 1 P. To radiate, heat, blaze; inflame, to cause to glow. *-pass.* To suffer pain, be afflicted; to inflict (austérities) upon oneself.

आतप् *a.* Ved. Heating (आतापिन्). *f.* Heat.

आतप *a.* Ved. Causing pain or affliction; भीमस्तुविष्माञ्चर्षणिभ्य आतपः Rv. 1. 55. 1. **–पः** Heat (of the sun, fire &c.), sunshine; आतपायोज्झितं धान्यम् Mb. exposed to the sun; तमातपक्लान्तम् R. 2. 13; शीतातपाभिघातान् Ms. 12. 77; प्रचण्ड° Rs. 1. 11; सूर्य° 10; Me. 110; बालातपः Ms. 4. 69 the morning sun; °आक्रान्त exposed to heat. –2 Light; छायातपौ ब्रह्मविदो वदन्ति Kaṭh. 3. 1. **–Comp.** **–अत्ययः** passing of the sun's heat, sunset; आतपात्ययसंक्षिप्तनीवारासु R. 1. 52. **–अभावः** non-existence of the sun's heat, shadow. **–उदकम्** mirage. **–त्रम्, –त्रकम्** [आतपात् त्रायते, त्रै-क] an umbrella (of silk or leaves used as a parasol); तमातपक्लान्तमनातपत्रम् R. 2. 13, 47; पद्म° 4. 5; राज्यं स्वहस्तधृतदण्डमिवातपत्रम् Ś. 5. 6. **–लङ्घनम्** being exposed to heat, catching the sun-stroke; आतपलङ्घनाद्बलवदस्वस्थशरीरा शकुन्तला Ś. 3. **–वर्ष्य** *a.* (water &c.) produced by rain during sunshine. **–वारणम्** [आतापं वारयति] an umbrella, parasol; नृपतिककुदं दत्त्वा यूने सितातपवारणम् R. 3. 70, 9. 15. **–शुष्क** *a.* dried in the sunshine.

आतपनः N. of Śiva.

आतपवत् *a.* Exposed to sunshine, sunny; शृङ्गाणि यस्यातपवन्ति सिद्धाः Ku. 1. 5.

आतपीय *a.* Sunny.

आतप्त *a.* Refined by heat (as gold).

आतप्य *a.* Ved. Being in the sunshine.

आतमाम् *ind.* Very near.

आतापिः *a.* [आ-तप्-इण्] N. of a demon; आतापिर्भक्षितो येन वातापिश्च महासुरः। समुद्रः शोषितो येन स मेऽगस्त्यः प्रसीदतु॥

आतापि (यि) न् N. of a bird, a kite, falcon (Falco Cheela; Mar. घार).

आताली *ind.* Compounded with अस्, भू and कृ; P. I. 4. 61.

आतिः A kind of acquatic bird. ता आतयो न तन्वः शुम्भत स्वा Rv. 10. 95. 9.

आतिः = आटि q. v. (cf. P. III. 3. 108 Vār. and Uṇ. 4. 130).

आतिथेय *a.* (**–यी** *f.*) [अतिथिषु साधुः ढञ्; अतिथये इदं ढक्] 1 Attentive to guests, hospitable (as a man); प्रत्युज्जगामातिथिमातिथेयः R. 5. 2, 12. 25 तमातिथेयी बहुमानपूर्वया Ku. 5. 31. –2 Proper for, or suited to, a guest, intended for a guest; आतिथेयः सत्कारः Ś. 1. **–यम्** Hospitality; आतिथेयमनिवारितातिथिः Śi 14. 38; Ms. 3. 18; सज्जातिथेया वयम् Mv. 2. 50. **–यी** Hospitality; Bv. 1. 85.

आतिथ्य *a.* [अतिथेरिदं ञ्यञ्] Hospitable, proper for a guest &c. (= आतिथेय); हविरातिथ्यम्, आतिथ्या इष्टिः &c. **–थ्यः** A guest. **–थ्यम्** or **–थ्या** 1 Hospitable reception, hospitality; तमातिथ्यक्रियाशान्तरथक्षोभपरिश्रमम् R. 1. 58. –2 a particular rite, the reception of Soma when it is brought to the sacrificial place (also called आतिथ्येष्टिः) **–Comp.** **–रूप** *a.* being in the place of the आतिथ्य sacrifice; आतिथ्यरूपं मासरम् Vāj. 19. 14 **–सत्कारः, –सत्क्रिया** the rites of hospitality.

आतिदेशिक *a.* (**–की** *f.*) (In gram.) Connected with अतिदेश q. v.

आतिरे (रै) क्यम् [अतिरेक–ष्यञ्] Superfluity, excess, abundance. Ms. 11. 50.

आतिवाहिक *a.* [अतिवाहे नियुक्तः ठक्] Employed to convey to the other world; आतिवाहिकास्तल्लिङ्गात् Br. Sūt. 4. 3. 4. **–कम्** An epithet of the *Sūkṣma Śarira* (in Sān. Phil.) from its surpassing the wind in swiftness.

आतिशयिक *a.* Super-abundant; व्याप्तमातिशयिकेन रसेन Śi. 10. 23.

आतिशय्यम् [अतिशय-स्वार्थे-ष्यञ्] Excess, abundance, large quantity.

आतिष्ठम् [अतिष्ठस्य भावः अण्] Being a universal ruler (अतिष्ठ) (Ait. Br.).